

“Regeling theoretisch solvabiliteitscriterium levensverzekeraars Wft”

Reactie van het Koninklijk Actuarieel Genootschap op
consultatie

Utrecht, 21 november 2013

Koninklijk Actuarieel Genootschap
Postbus 2433
3500 GK UTRECHT

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) heeft met veel interesse kennis genomen van de consultatie 'Regeling theoretisch solvabiliteitscriterium levensverzekeraars Wft' en heeft deze beoordeeld. Hieronder volgt eerst een algemene beschouwing, waarna inhoudelijk zal worden ingegaan op de verschillende artikelen. Het AG vertrouwd erop dat haar opmerkingen bijdragen tot het verhogen van de kwaliteit van de ontwerpregeling.

Inleiding

Voor grote en middelgrote levensverzekeraars wordt in 2014 het verzekeringstoezicht geïntensiveerd door invoering van een nieuwe, risicogewogen solvabiliteitstoets (het TSC) die een goede indicatie zal geven of de solvabiliteitspositie binnen 12 maanden te kort gaat schieten. Deze TSC zal een belangrijke indicator zijn voor de levensverzekeraar of een verklaring van geen bezwaar nodig is alvorens dividend mag worden uitgekeerd. De Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) die de TSC introduceert, is reeds in de zomer opgesteld en geconsulteerd en wordt eind dit jaar gepubliceerd in het Staatsblad. Ter consultatie wordt nu voorgelegd de bijbehorende ministeriële regeling. In deze regeling is uitgewerkt hoe een levensverzekeraar het theoretisch solvabiliteitscriterium berekent. Daarbij spelen zowel de te hanteren principes bij de berekening, de van toepassing zijnde scenarioanalyses als de wijze waarop deze scenarioanalyses tot één theoretisch solvabiliteitscriterium worden gevoegd via aggregatie van de uitkomsten van de scenarioanalyses (schalingsfactor), een rol.

Constateringen

Het AG constateert met tevredenheid dat vanuit het Nederlandse toezicht de nadruk wordt gelegd op goed risicomanagement bij verzekeraars. Solvency II is het raamwerk waarvan het toezichtkader gebruik kan maken om het risicomanagement te borgen en te monitoren. Aangezien Solvency II per 1 januari 2016 van kracht zal zijn, kan het AG zich vinden in het feit dat het Ministerie van Financiën en De Nederlandsche Bank (DNB) gebruik gaan maken van onderdelen van Solvency II om de transitie van het toezichtskader te borgen. Daarnaast constateert het AG dat ook EIOPA bezig is met het opstellen van voorstellen om delen van Solvency II vervroegd te implementeren. Een deel van de voorstellen vanuit het Ministerie van Financiën, zoals het invoeren van een Eigen Risico Beoordeling (ERB), sluit hierbij aan. Omdat ERB en Solvency II elkaar deels overlappen (interim measures) is één van de gevolgen dat op beide standaarden wordt gerapporteerd zonder dat dit tot extra, nieuwe inzichten leidt.

Overwegingen

Eén van de gevolgen van het invoeren van nieuwe toezichtvereisten (ERB en het theoretische solvabiliteitscriterium) voor een meer risico-georiënteerd toezicht op verzekeraars is dat twee jaar sprake zal zijn van een hybride toezichtkader. Hoewel Solvency I onverminderd van kracht blijft, zal DNB naar verwachting ook op basis van de nieuwe toezichtvereisten acteren.

Een teveel aan maatstaven met hetzelfde doel (het meten van het solvabiliteitsrisico) kan voor suboptimale beslissingen zorgen, omdat de meest stringente maatstaf leidend wordt in de sturing. Het AG benadrukt de volgende aandachtspunten:

1. Goede (financiële) stuurinformatie karakteriseert zich door eenvoud zodat deze voor een grote groep stakeholders inzichtelijk is of doordat zij is gebaseerd is op informatie waarvan men vindt dat deze een juiste weerspiegeling is van de werkelijke economische risico's. Een maatstaf die complex is in de berekening, zou zoveel mogelijk gebaseerd moeten zijn op grondslagen waarin risicomangers zich kunnen vinden om van toegevoegde waarde te zijn.
2. Een extra maatstaf zorgt voor extra druk op reporting werkzaamheden waardoor de uitvoeringskosten stijgen.
3. Door deze criteria alleen aan Nederlandse verzekeraars op te leggen, wordt voorbijgegaan aan één van de belangrijke kenmerken van Solvency II, namelijk een level playing field voor verzekeraars in Europa. Wel zullen de Nederlandse verzekeraars op de korte termijn beter gepositioneerd zijn dan anderen, wat weer een voordeel zal opleveren ten opzichte van de meeste overige landen in Europa.

Aanvullende opmerkingen van het Koninklijk Actuarieel Genootschap naar aanleiding van "Regeling theoretisch solvabiliteitscriterium levensverzekeraars Wft".

Algemeen

Vanuit de regeling is het niet duidelijk wat de criteria zijn waaraan een levensverzekeraar moet voldoen. Het AG verwacht dat dit 100% van de ratio (aanwezige solvabiliteit met meenemen van toetsoverschot / TSC) is. Het AG vraagt hier om duidelijkheid, vooral omdat er staat dat de TSC gekoppeld is aan de nieuwe bevoegdheid van DNB om dividenduitkeringen te blokkeren.

Veel van de schokken lijken op de laatste Solvency II-berekeningen (LTGA) maar zijn net anders. Een goed voorbeeld hiervan is de berekening van het rente- en spreadrisico. Hiermee wordt volgens het AG extra werk en verwarring gecreëerd. Met name omdat de komende jaren ook Solvency II-berekeningen worden gevraagd met het invoeren van de preliminary measures.

Artikel 2 lid 3

Het gebruik van de afkoopwaardevloer binnen de toereikendheidstoets laat zich slecht verenigen met de risicogebaseerde solvabiliteitsberekening, hetgeen ook blijkt uit de extra gevraagde toelichting in lid 3 van artikel 2.

Artikel 5

Het effect van verliesabsorberend vermogen van uitgestelde belasting (hierna 'verliesabsorptie belasting') lijkt zich te beperken tot de Deferred Tax Liability (DTL) op de boekhoudkundige balans. Echter een deel kan worden opgevangen middels de prudentie van de boekwaarde IFRS-waardering (bijvoorbeeld een verhoging van toekomstige kosten verlaagt wel de marktwaarde van het eigen vermogen, maar heeft niet direct impact op de IFRS balans). Deze prudentie komt naar voren in de verandering van de DTL op de economische balans. Dit betekent dat het effect van verliesabsorptie belasting ten minste gelijk zou moeten zijn aan de DTL in de toetsbalans. Echter, de verliezen die wel door de P&L lopen kunnen wellicht worden verrekend met toekomstige winsten om zodoende de belasting te verlagen. Als dit voldoende kan worden aangetoond zou dit moeten betekenen dat een Deffered Tax Asset (DTA) kan worden opgevoerd.

Artikel 8

De berekening van het renterisico kan sterk afwijken van andere risicorapportages (onder andere Solvency II) vanwege de gekozen methode van berekening.

Door het meenemen van de afkoopwaardevloer - in combinatie met het niet meenemen van de overwaarde van de toets - is het mogelijk dat de verplichtingen ongevoelig zijn voor rentewijzigingen terwijl het op de beleggingen wel een effect heeft. Hierdoor kan vanuit het TSC het beeld ontstaan dat een verzekeraar gevoelig is voor rentestijging, zelfs als uit de Solvency II-berekening het risico op een rentedaling naar voren komt.

In de toetsing van het renterisico kunnen negatieve rentes ontstaan vanwege de minimale schok van 100bp. In de technische specificaties vanuit Solvency II worden op dit moment negatieve rentes uitgesloten. Ook hierdoor kunnen verschillende inzichten ontstaan. Alle rentes worden "meegeschokt", ook de rentes in de UFR. Graag ontvangt het AG een nadere toelichting of dit betekent dat DNB de hoogte van de UFR zal wijzigen indien een wijziging van de rente optreedt.

 Koninklijk Actuarieel Genootschap

Het renterisico is onder andere afhankelijk van de gehanteerde rentetermijnstructuur. Toepassing van bijvoorbeeld de UFR kan er voor zorgen dat een aantal maatschappijen, met veelal langlopende verplichtingen, van een interesteschok down naar een interesteschok up gaat.

Artikel 9

Het AG stelt er prijs op als de methode achter het symmetrisch dempingmechanisme gepubliceerd wordt, zodat (1) deze eerder kan worden bepaald dan 31 januari, (2) deze in sturing kan worden meegenomen en (3) deze in lijn is met de methode die EIOPA hanteert voor het standaard model.

Artikel 12

Omdat verplichtingen net als de meeste credits een stabiel kasstroompatroon hebben, is het werkelijke spreadrisico dat een verzekeraar loopt mede afhankelijk van de matching tussen de credits en de verplichtingen. Dit wordt echter niet meegenomen waardoor het risico kan worden overschat.

Artikel 19

In de correlatiematrix is de correlatie gelijk aan de Solvency II-specificaties vanuit een renterisico down scenario. Zoals vermeld in de opmerking aangaande Artikel 8, kan het toepassen van de UFR er toe leiden dat een aantal maatschappijen van een interesteschok down naar een interesteschok up gaat. Waarom wordt alleen de interest schok down meegenomen in het bepalen van de correlatiematrix?